

2009

TUTKIMUKSET

PK-YRITYS BAROMETRI, KEVÄT 2009

Alueraportti, Kainuu

Esipuhe

Suomen Yrittäjät ja Finnvera Oyj tekevät yhteistyössä pientä ja keskisuurta yritystoimintaa kuvaavan Pk-yritysbarometrin kaksi kertaa vuodessa sekä valtakunnallisena raporttina että alueellisina raporteina. Valtakunnallisessa raportissa tuloksia käsitellään koko pk-sektorin näkökulmasta sekä toimialoittain teollisuuteen, rakentamiseen, kauppaan ja palveluihin jaoteltuna. Alueraporteissa kehitystä verrataan erityisesti kyseisen alueen yritysten ja koko maan välillä.

Kevään 2009 Pk-yritysbarometri perustuu 3850 pk-yrityksen vastauksiin. Se kuvaa siten kattavasti pk-yritysten käsityksiä taloudellisen toimintaympäristön muutoksista ja yritysten toimintaan ja kehitysnäkymiin vaikuttavista tekijöistä. Barometrin kyky ennakoita talouden suhdannekäänteitä on ollut varsin hyvä.

Tässä raportissa tarkastellaan pk-yritysten suhdanneodotuksia lähimmän 12 kuukauden aikana sekä yleistä elinkeinoilmastoa. Lisäksi tarkastellaan yritysten rahoitustilannetta, kasvuhakuisuutta sekä yritysten kehittämistarpeita ja -esteitä.

Erityisesti yritysten luottomarkkinoiden toimivuuteen kohdistuu nyt suurta mielenkiintoa. Kuinka kansainvälisen rahoituskriisin kääntyminen talouden syväksi taantumaksi vaikuttaa suomalaiseen yritystoimintaan? Tämä barometri osoittaa, että vaikutukset koskevat koko yrityskenttää, mutta erot toimialoittain ovat edelleen suuria.

Helsingissä 12.3.2009

Jussi Järventaus
toimitusjohtaja
Suomen Yrittäjät

Pauli Heikkilä
toimitusjohtaja
Finnvera Oyj

SISÄLTÖ

TIIVISTELMÄ	3
JOHDANTO.....	4
AINEISTO.....	5
1 Kainuun ja koko maan yritykset	7
2 Yritykset ja työllisyys	8
3 Pk-yritysten suhdannenäkymät.....	9
3.1 Yleiset suhdannenäkymät.....	9
3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin	10
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet.....	11
5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet	12
6 Pk-yritysten työllistämisen esteet.....	15
7 Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi	16
8 Elinkeinoilmasto	17
9 Pk-yritysten kasvuhakuisuus.....	19
10 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset	20
11 Yrittäjyysilmapiiri	21
12 Pk-yritysten rahoitus.....	22

Finnveran yhteystiedot

Suomen Yrittäjien yhteystiedot

TIIVISTELMÄ

Suhdannenäkymät. Koko maan ja alueen pk-yritykset odottavat suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä nyt 7 prosenttia ennakoi suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 38 prosenttia yrityksistä ennakoi suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin. Syksyn 2008 tilanteeseen verrattuna ovat sekä Kainuussa että koko maassa suhdannenäkymät laskeneet. Kainuussa laskua on tapahtunut koko maata enemmän.

Koko maan ja alueen osalta pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen negatiivisia. Kainuun osalta kaikkien muiden tekijöiden paitsi tuotantokustannusten, vakavaraisuuden ja tuotekehityspanostusten, ovat suhdannenäkymät negatiivisia. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat lähes kaikkien osatekijöiden kohdalla verrattaessa koko maan tuloksiin.

Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat myös työllisyyden heikkenevän seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Kainuussa hieman korkeammalla tasolla kuin syksyllä 2008. Sen sijaan koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät heikkomat kuin edellisessä kyselyssä.

Koko maan pk-yrityksistä 26 prosenttia ja alueella 31 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi koko maassa viidesosa ja alueella neljäsosa pk-yrityksistä suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

Kehittämisen esteet. Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat nyt yleinen suhdanne-/maailmantilanne sekä resurssitekijät. Yleinen suhdanne-/maailmantilanne koetaan Kainuussa hieman suuremmiksi kehittämisen esteeksi kuin koko maassa keskimäärin. Resurssitekijät koetaan alueella koko maahan verrattuna hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi. Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 3 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä.

Työllistämisen esteet. Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys sekä työn sivukulut. Kysynnän riittämättömyyttä vajaa puolet ja työn sivukuluja 15 prosenttia niistä pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpina esteinä. Koko maan tasolla työllistämisen suurimmiksi esteiksi koettiin kysynnän riittämättömyys sekä työvoiman saatavuus. Koko maan yrityksistä 32 prosentilla ja Kainuun alueen pk-yrityksistä 31 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

Rahoitus. Koko maan pk-yrityksistä 31 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Kainuussa rahoitusta oli ottanut 35 prosenttia pk-yrityksistä.

Alueella sekä koko maassa toimivista pk-yrityksistä noin joka neljäs pk-yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Kainuussa pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (80 %) tai Finnverasta (53%). Rahoitusyhtiöistä rahoitusta aikoo hakea 20 prosenttia rahoitusta hakevista alueen yrityksistä.

Yhteensä 61 prosenttia koko maata ja 40 prosenttia aluetta edustavista pk-yrityksistä (vastaajat jotka kokevat, että vakuusvaatimukset ovat kiristyneet, rahoituksen yleinen saatavuus heikentynyt ja vientisaatavien vakuuttaminen vaikeutunut) kokee että rahoituksen saatavuus tai vakuusvaatimusten kiristyminen on vaikeuttanut yrityksen toimintaa joko hieman tai merkittävästi. Suurin osa näistä pk-yrityksistä sekä koko maan että alueen osalta kokee, että toiminnan vaikeutuminen kohdistuu yrityksen kasvuun ja kehittämiseen.

Hieman yli puolet koko maan ja alueen pk-yrityksistä ei olisi halukas käyttämään rahoituspohjan vahvistamisessa pääomasijoittajia.

JOHDANTO

Tässä pk-yritysten näkymiä käsittelevässä tutkimuksessa on selvitetty suomalaisten pk-yritysten (alle 250 henkeä työllistävien yritysten) mielikuvia yleisestä suhdannekehityksestä ja oman yrityksen taloudellisesta kehityksestä. Lisäksi on tiedusteltu mm. yrityksen kehittämiseen, kasvuun, työllistämiseen ja rahoittamiseen liittyvistä rakenteellisista tekijöistä.

Tutkimuksen kohderyhmänä ovat suomalaiset pk-yritykset. Otantalähteenä on käytetty Tilastokeskuksen toimialaluokitusta TOL 2002 sekä Fonecta ProFinder -yritysrekisteriä, josta otanta on tehty kiintiöidyllä satunnaisotannalla. Otoksessa on kiintiöity yritysten toimiala, kokoluokka ja sijainti. Vastaaajajoukko on 3850 kohderyhmän vaatimukset täyttävää yritystä.

Tutkimusaineisto on kerätty internet- ja puhelinkyselyinä tammikuussa 2009. Raportin luvussa "Aineisto" on esitetty taustatietojakaumat alueen haastatelluista yrityksistä. Tutkimuksen on tehnyt Innolink Research Oy Suomen Yrittäjien ja Finnvera Oyj:n toimeksiannosta.

Tutkimusprojektista ovat vastanneet Innolink Research Oy:ssä tutkimusjohtaja Mikko Kesä, viestintäpäällikkö Etta Partanen ja tutkimuspäällikkö Katri Ahtiainen sekä Suomen Yrittäjissä ekonomisti Harri Hietala ja Finnvera Oyj:ssä apulaisjohtaja Tuomo Holopainen.

1) Raportin alueelliset viittaukset tarkoittavat pääsääntöisesti sivulla 6 olevan kartan mukaista aluejakoa. Uudellamaalla ja Itä-Uudellamaalla maakuntajaosta on poikettu (Helsinki, muu Pääkaupunkiseutu ja muu Uusimaa).

2) Helsingin, Pääkaupunkiseudun ja Uudenmaan aikasarjoissa ja kuvioissa olevat luvut ovat vuoden 1999 syksyyn asti koko Uudenmaan alueen lukuja. Pohjanmaan raportissa luvut ovat vuoden 2006 syksyyn asti Etelä-Pohjanmaan ja Pohjanmaan rannikon yhteisiä lukuja.

3) Tutkimustuloksissa esiintyy muutamissa kohdissa käsite 'saldoluku'. Se kuvaa kyseisten kysymysten kohdalla positiivisista ja negatiivisista vastauksista laskettua prosenttilukujen erotusta.

Esimerkiksi: Pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät seuraavan vuoden aikana

paranee 39 %, huononee 9 % ⇒ **saldoluku = + 30 %**

AINEISTO

Seuraavassa taulukossa on esitetty painottamattomat taustatietojakaumat haastatelluista yrityksistä. Tutkimustuloksissa aineisto on painotettu vastaamaan yritysten todellista toimiala- ja aluejakaumaa. Painotettua otoskokoa käytetään laskentaperusteena, koska tällöin otoksen perusteella lasketut tulokset voidaan yleistää koskemaan koko tutkimuskohteena olevaa pk-sektoria.

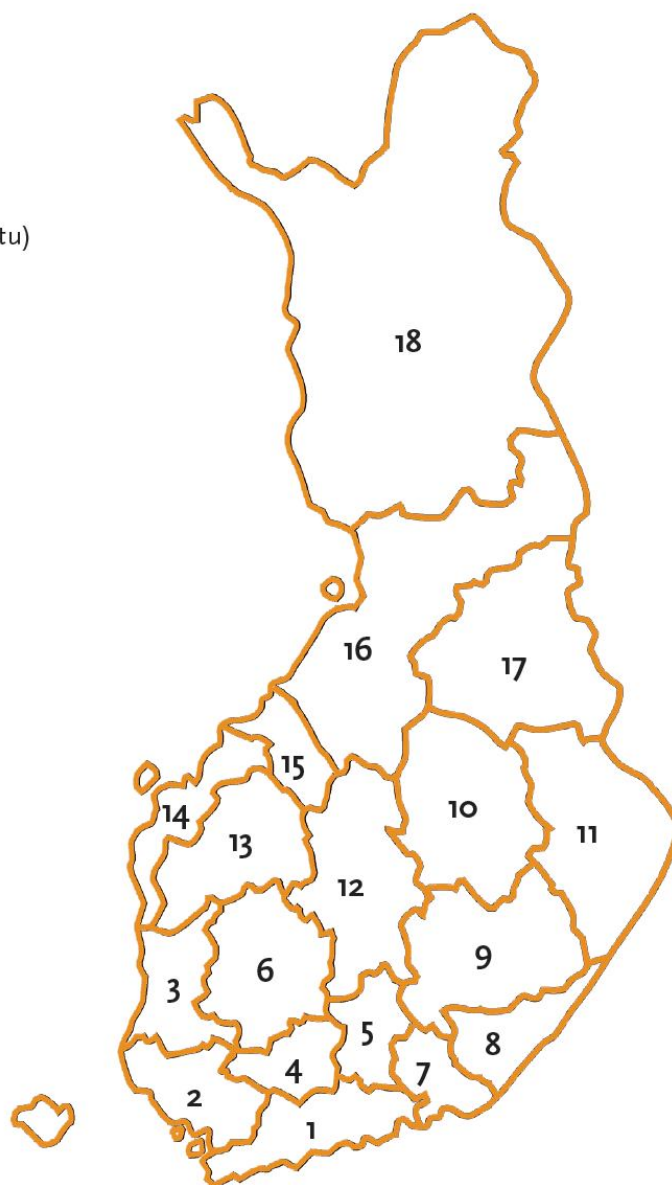
TAUSTATIETOJA ALUEELTA HAASTATELLUISTA YRITYKSISTÄ:

PK-YRITYSBAROMETRI 1/2009 - Aineiston rakenne -

		n=	%
ALUE	KAINUU	75	2
PÄÄTOIMIALA	Teollisuus (TOL: D)	16	21
	Rakentaminen (TOL: F)	9	12
	Kauppa (TOL: G)	13	17
	Palvelut (TOL:H, I, K, O)	37	49
HENKILÖKUNNAN MÄÄRÄ	Alle 5 henkilöä	35	47
	5 - 9 henkilöä	16	21
	10 - 19 henkilöä	9	12
	20 - 49 henkilöä	11	15
	50+ henkilöä	4	5
LIIKEVAIHTO VUONNA 2008	Alle 0,20 milj. euroa	19	25
	0,20 - 0,49 milj. euroa	16	21
	0,50 - 1,49 milj. euroa	20	27
	1,50+ milj. euroa	20	27
	Ei vastausta	-	-
YRITYKSEN KASVUHAKUISUUS	Voimakkaasti kasvuhakuinen	2	3
	Kasvaa mahdollisuuksien mukaan	31	41
	Pyrkii säilyttämään asemansa	29	39
	Ei kasvutavoitetta	13	17
	Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	-	-
YRITYKSELLÄ VIENTITOIMINTAA	Ei	55	73
	Kyllä, vie itse suoraan	12	16
	Kyllä, tuotteita viedä osana toisen yrityksen tuotekokonaisuutta	12	16
YRITYKSEN PERUSTAMISVUOSI	- 1997	51	68
	1998 – 2002	13	17
	2003	11	15
VASTAAJAN ASEMA	Yrittäjä	63	84
	Palkattu toimitusjohtaja	10	13
	Muut	2	3

Pk-yritysbarometrin aluejako

1. Uusimaa, erilliset raportit:
 - Helsinki
 - Pääkaupunkiseutu (pl. Helsinki)
 - Uusimaa (pl. Helsinki ja Pääkaupunkiseutu)
2. Varsinais-Suomi
3. Satakunta
4. Kanta-Häme
5. Päijät-Häme
6. Pirkanmaa
7. Kymenlaakso
8. Etelä-Karjala
9. Etelä-Savo
10. Pohjois-Savo
11. Pohjois-Karjala
12. Keski-Suomi
13. Etelä-Pohjanmaa
14. Pohjanmaa
15. Keski-Pohjanmaa
16. Pohjois-Pohjanmaa
17. Kainuu
18. Lappi

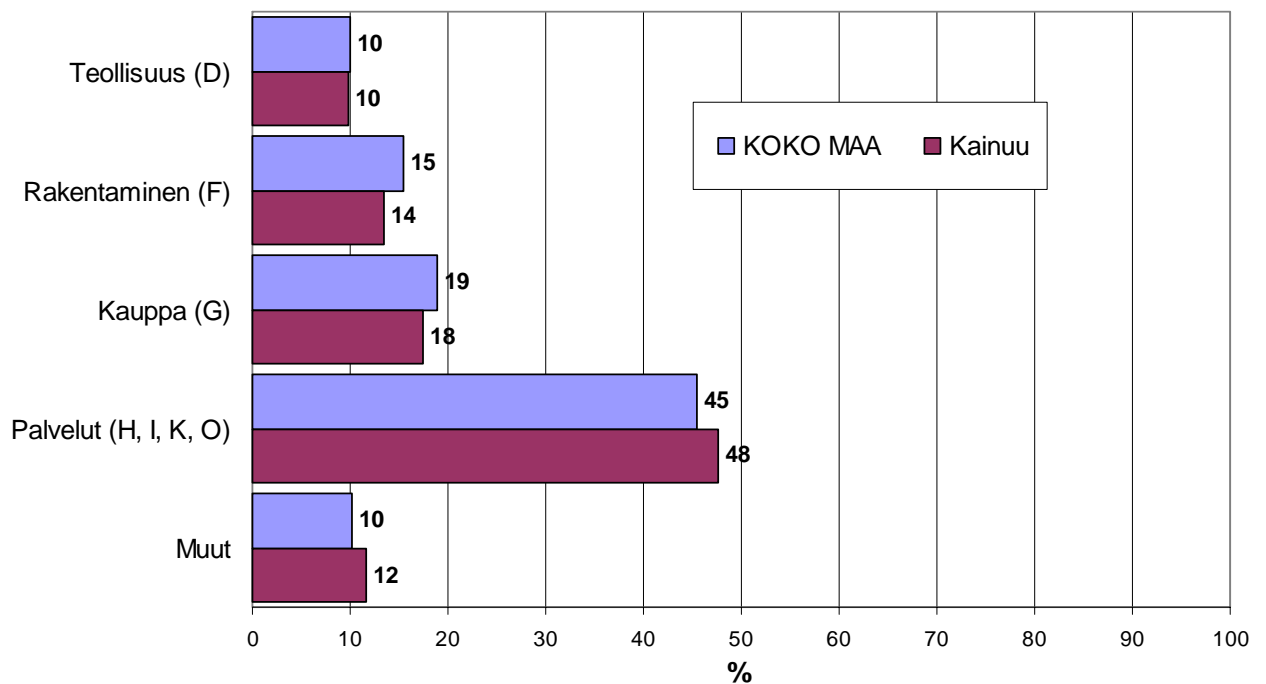

Tutkimustulokset

1 Kainuun ja koko maan yritykset

Suomessa oli 252 658 yritystä vuonna 2007.¹ Näistä yrityksistä noin 2966 toimi Kainuussa. Kainuussa on rakennusalan ja kaupan alan yrityksiä suhteellisesti hieman vähemmän ja palvelualan yrityksiä suhteellisesti hieman enemmän kuin koko maassa keskimäärin.

1. YRITYSTEN OSUUDET ERI TOIMIALOILLA

Toimialan nimen jäljessä on sulussa Tilastokeskuksen toimialaluokituksen (TOL 2002) mukainen toimialanumero.

¹ Lähde: Tilastokeskus: Yritys- ja toimipaikkarekisteri

2 Yritykset ja työllisyys

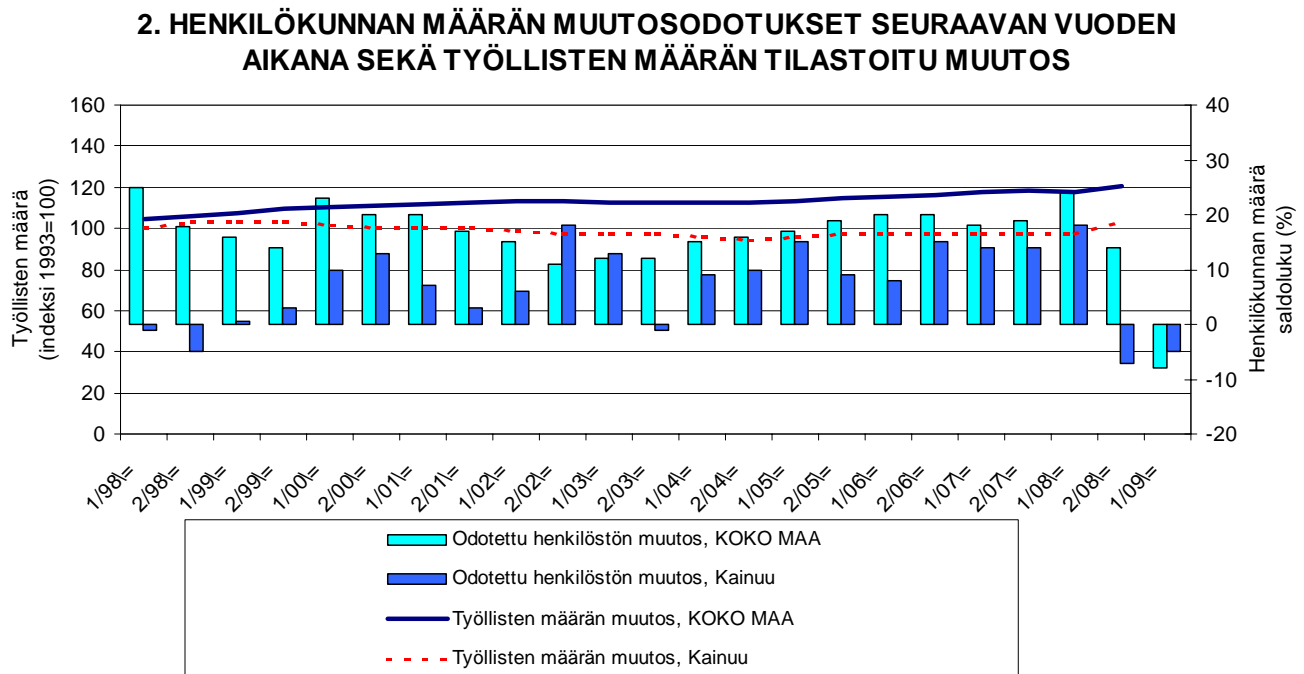
Kainuun maakunnassa työskenteli vuonna 2008 noin 34 000 työntekijää². Työttömyysaste oli vuonna 2008 Tilastokeskuksen työvoimatiedustelun mukaan koko maassa 6,4 % ja Kainuussa 11,2 %.

Taulukko 2: Pk-yritysten suhdannenäkymät henkilökunnan määrän osalta seuraavan vuoden kuluttua.

	Suurempi %	Yhtä suuri %	Pienempi %	Saldoluku %
KOKO MAA	10	71	18	-8
Kainuu	12	71	17	-5

Kainuussa toimivat pk-yritykset odottavat nyt työllisyyden heikkenevän seuraavan vuoden aikana. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä kuvaava saldoluku on alueella nyt hieman suurempi kuin koko maassa keskimäärin. Henkilökunnan määrän suhdannenäkymät ovat Kainuussa hieman korkeammalla tasolla kuin syksyllä 2008 (saldoluku tuolloin -7 %). Koko maassa ovat henkilökunnan määrän suhdannenäkymät heikommät kuin edellisessä kyselyssä, sillä syksyllä 2008 henkilökunnan määrän saldoluku oli +14 %.

Seuraavassa kuviossa on verrattu Kainuun työllisten määrää (indeksi 1995=100) ja pk-yritysten henkilökunnan määrän suhdannenäkymiä seuraavan vuoden aikana³.

² Lähde: Tilastokeskus, Työvoimatutkimus.

³ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

3 Pk-yritysten suhdannenäkymät

3.1 Yleiset suhdannenäkymät

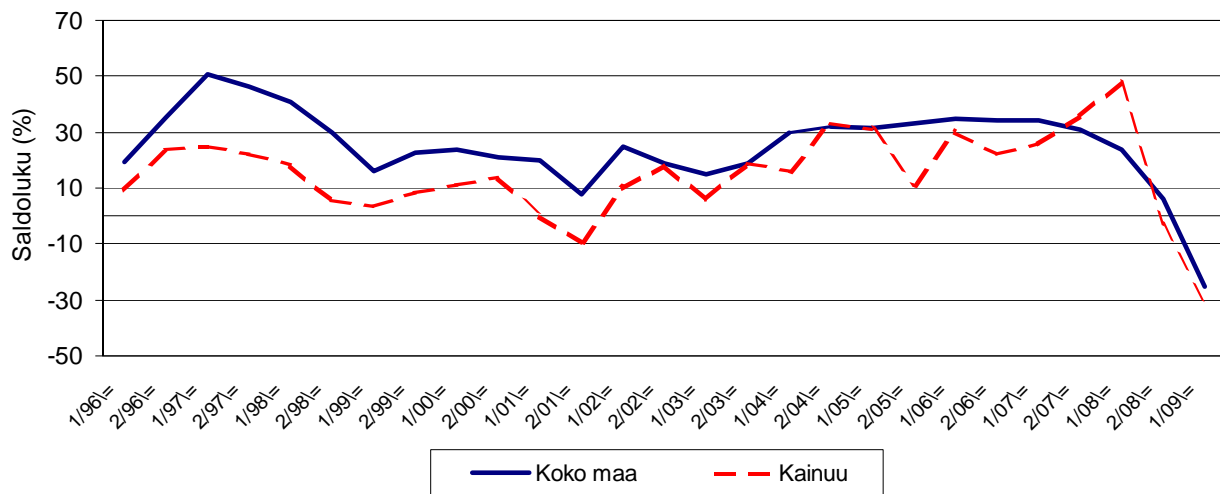
Taulukko 3.1: Pk-yritysten suhdannenäkymät oman yrityksen kannalta lähimmän vuoden aikana.

	Paranee %	Pysyy ennallaan %	Huononee %	Saldoluku %
KOKO MAA	13	49	38	-25
Kainuu	7	55	38	-31

Koko maan ja alueen pk-yritykset odottavat suhdanteiden heikkenevän lähimmän vuoden aikana oman yrityksen kannalta. Kainuussa toimivista pk-yrityksistä nyt 7 prosenttia ennakoivat suhdannenäkymien lähimmän vuoden aikana paranevan ja 38 prosenttia yrityksistä ennakoivat suhdanteiden heikkenevän. Alueen pk-yritysten yleiset suhdannenäkymät ovat edelleen heikkomat kuin koko maan pk-yrityksillä keskimäärin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten yleisten suhdannenäkymien kehitys tutkimusjaksosta 1/96 lähtien. Syksyn 2008 tilanteeseen verrattuna ovat sekä Kainuussa että koko maassa suhdannenäkymät laskeneet. Kainuussa laskua on tapahtunut koko maata enemmän.

3.1 YLEISET SUHDANNENÄKYMÄT LÄHIMMÄN VUODEN AIKANA

3.2 Suhdannenäkymät osatekijöittäin

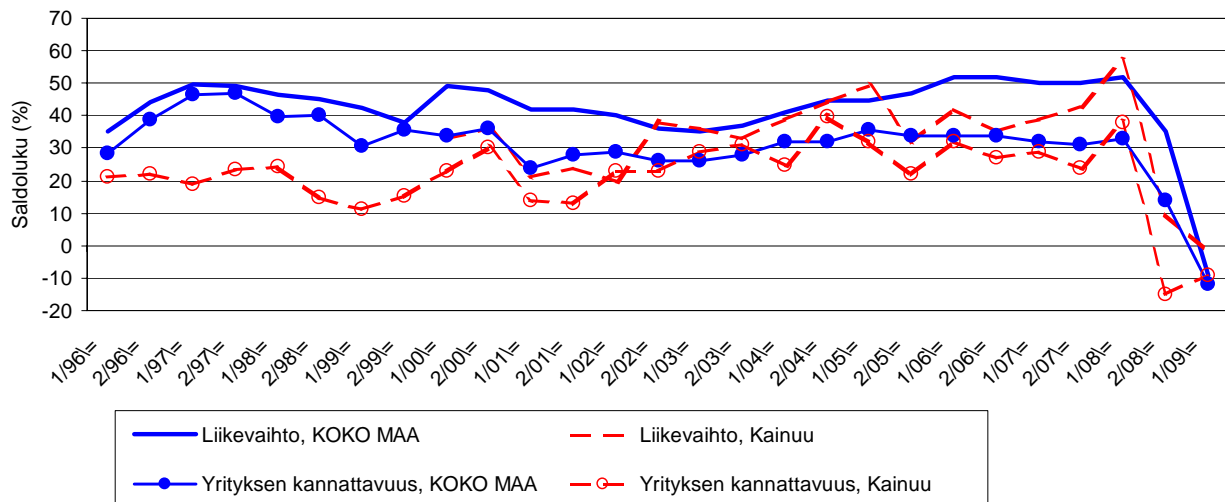
Taulukko 3.2: Pk-yritysten suhdannenäkymät osatekijöittäin seuraavan vuoden kuluttua.

	Liikevaihto	Investointien arvo	Viennin arvo	Tuonnin arvo	Tuotanto-kustannukset	Yrityksen kannattavuus	Vakavaraisuus	Tuotekehitys-panostukset
KOKO MAA								
Suurempi	25	12	10	8	31	21	21	17
Yhtä suuri	41	56	71	71	53	47	62	63
Pienempi	34	32	19	21	17	33	18	20
Saldoluku (%)	-9	-20	-9	-13	14	-12	3	-2
Kainuu								
Suurempi	28	12	7	7	31	24	22	16
Yhtä suuri	42	63	84	84	55	44	58	68
Pienempi	30	25	9	9	14	32	20	16
Saldoluku (%)	-2	-14	-2	-2	17	-9	2	0

Koko maan ja alueen osalta pk-yritysten suhdannenäkymät ovat seuraavan vuoden kuluttua lähes kaikkien osatekijöiden suhteen negatiivisia. Kainuun osalta kaikkien muiden tekijöiden paitsi tuotantokustannusten, vakavaraisuuden ja tuotekehitys-panostusten, ovat suhdannenäkymät negatiivisia. Kainuussa toimivien pk-yritysten suhdannenäkymät ovat keskimääräistä paremmat lähes kaikkien osatekijöiden kohdalla verrattaessa koko maan tuloksiin.

Seuraavasta kuviosta nähdään pk-yritysten liikevaihdon ja yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymien⁴ kehitys jaksosta 1/96 lähtien. Liikevaihdon suhdannenäkymät ovat sekä Kainuussa että koko maassa laskeneet syksyn 2008 kyselyyn verrattuna. Sen sijaan yrityksen kannattavuuden suhdannenäkymät ovat alueella hieman nousseet.

3.2 SUHDANNENÄKYMÄT SEURAAVAN VUODEN KULUTTUA

⁴ Kysymysmuoto muuttui 1/2000. Tätä aiemmin kysyttiin suhdannenäkymät seuraavan puolen vuoden aikana.

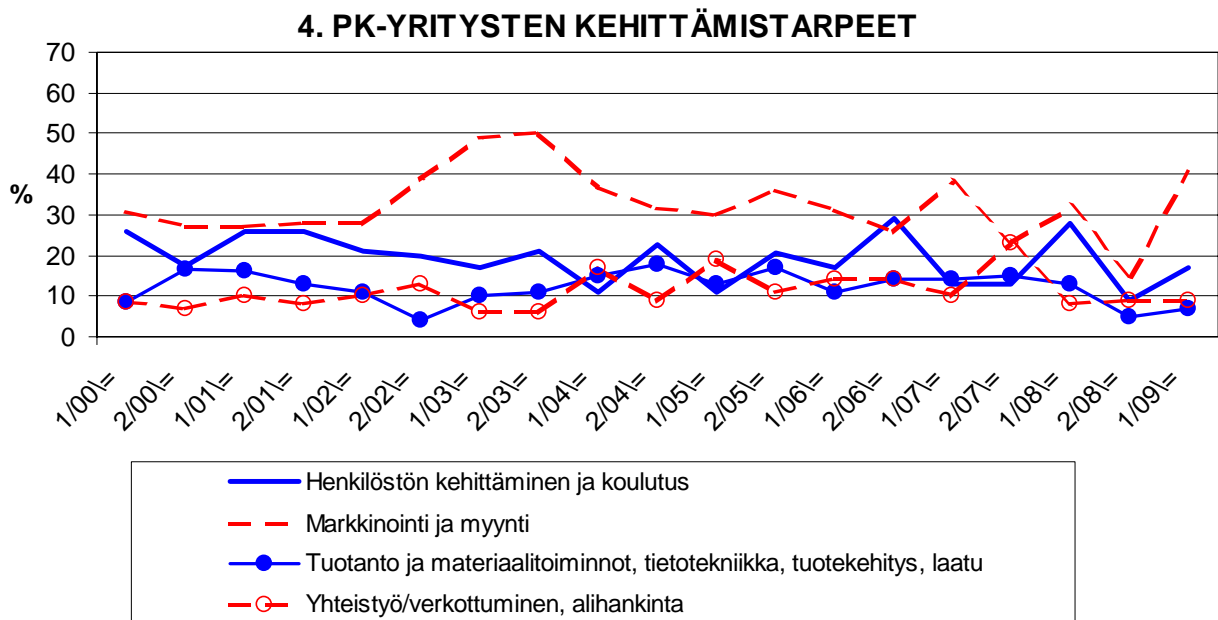
4 Pk-yritysten kehittämistarpeet

Taulukko 4: Pk-yrityksillä eniten kehittämistarvetta tällä hetkellä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
Johtaminen	4	7
Henkilöstön kehittäminen ja koulutus	16	17
Markkinointi ja myynti	32	40
Vienti ja kansainvälistyminen	3	2
Rahoitus, talous ja laskentatoimi	7	10
Tuotanto ja materiaalitoiminnot, tietotekniikka, tuotekehitys, laatu	9	7
Yhteistyö/verkottuminen, alihankinta	14	9
Ympäristö- ja muiden säädösvaatimusten ottaminen huomioon toiminnassa	2	2
Ei kehittämistarvetta	12	7

Kainuun ja koko maan pk-yritysten kehittämistarpeet ovat samansuuntaiset liittyen markkinoinnin ja myynnin kehittämiseen, joka on ykkössijalla sekä koko maan tuloksissa että myös Kainuussa. Verrattaessa Kainuun tuloksia koko maahan, koetaan Kainuussa koko maata enemmän tarvetta johtamiseen, henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen, markkinointiin ja myyntiin ja rahoitukseen.

Kehittämistarpeista on syksyyn 2008 verrattaessa lisääntynyt tarpeet henkilöstön kehittämiseen ja koulutukseen, markkinointiin ja myyntiin sekä tuotantoon. Yhteistyöhön/verkottumiseen liittyvä tarve on sen sijaan pysynyt samalla tasolla.

5 Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet

Taulukko 5: Pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet.

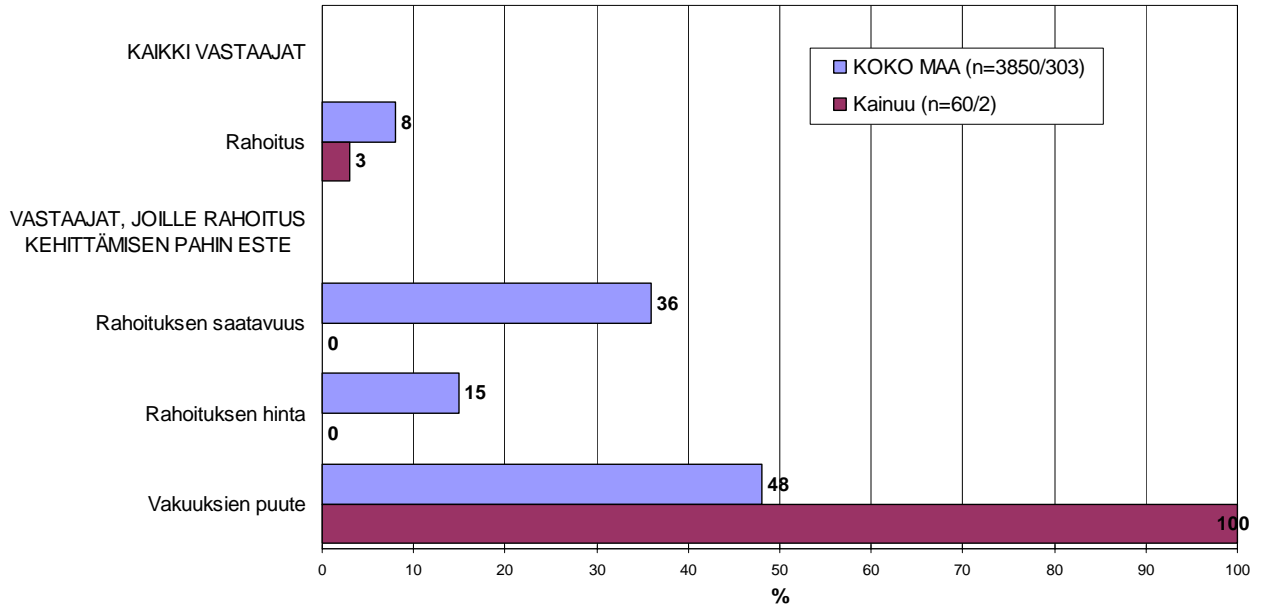
	KOKO MAA	Kainuu
	%	%
YRITYSTOIMINNAN SÄÄTELY	3	7
byrokratia	1,1	3,3
työlainsäädäntö	0,5	-
työehtosopimukset	0,4	1,7
muu sääntely	1,2	1,7
KUSTANNUSTASO	9	13
verotus	1,3	-
palkkataso	1,9	3,3
työn sivukulut	3,8	8,3
muut tuotantokustannukset	1,9	1,7
KILPAILUTILANNE	13	13
kireä kilpailutilanne	8,3	10,0
markkinoiden liiallinen keskittyminen	1,0	-
julkisen sektorin elinkeinotoiminta	0,6	-
markkinoita vääristävät tuet	0,7	-
harmaa talous, konkurssit jne.	0,5	1,7
kysynnän riittämättömyys	1,9	1,7
RAHOITUS	8	3
rahoituksen saatavuus	2,8	-
rahoituksen hinta	1,2	-
vakuuksien puute	3,8	3,3
RESURSSITEKIJÄT	19	17
ammattitaitoisen työvoiman saatavuus	10,4	8,3
alihankkijoiden/osatoimittajien		
saatavuus	1,2	1,7
toimitilat	1,1	-
koneet ja laitteet	0,6	1,7
muut resurssitekijät, esim. raaka-aineet	4,5	5,0
YLEINEN SUHDANNE- /MAAILMANTILANNE	35	37
MUUT TEKIJÄT	7	7
EI OSAA SANOA	6	3

Kainuussa pk-yritysten kehittämisen pahimmat esteet ovat nyt yleinen suhdanne-/maailmantilanne sekä resurssitekijät. Resurssitekijöistä erityisesti ammattitaitoisen työvoiman saatavuus koetaan alueen pk-yritysten keskuudessa yrityksen kehittämisen esteeksi. Yleinen suhdanne-/maailmantilanne koetaan Kainuussa hieman suuremmiksi kehittämisen esteeksi kuin koko maassa keskimäärin. Resurssitekijät koetaan alueella koko maahan verrattuna hieman pienemmäksi kehittämisen esteeksi.

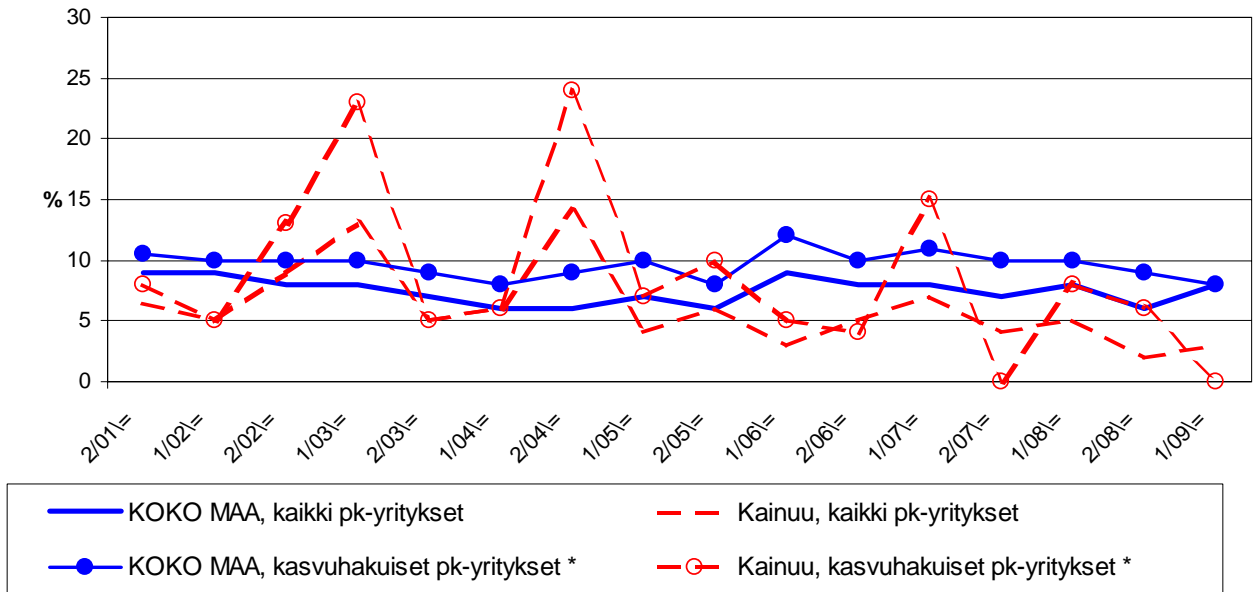
Rahoitukseen liittyvät tekijät ovat kehittämisen pahimpina esteinä 3 prosentilla Kainuun pk-yrityksistä. Näistä yrityksistä on vakuuksien puute pahimpana esteenä kaikilla vastanneilla. Kainuussa toimivat pk-yritykset kokevat rahoituksen olevan edelleen pienempi kehittämisen este, kuin koko maan pk-yritykset keskimäärin. Alueella kasvuhakuiset⁵ pk-yritykset eivät pidä rahoitusta kehittämisen esteenä nyt lainkaan. Alueen kaikille pk-yrityksille rahoitus on syksyä 2008 hieman suurempi kehittämisen este. Koko maassa kaikki pk-yritykset pitävät rahoitusta hieman suurempana kehittämisen esteenä kuin syksyllä 2008. Sen sijaan koko maan kasvuhakuisten pk-yritysten keskuudessa rahoituksen merkitys kehittämisen esteenä on hieman laskenut.

⁵ Voimakkaasti kasvuhakuiset ja mahdollisuuksien mukaan kasvamaan pyrkivät pk-yritykset yhteensä.

5.1 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET -Rahoitus- n=kaikki vastaajat/rahoitus suurin kehittämisen este

5.2 PK-YRITYSTEN KEHITTÄMISEN ESTEET - Rahoitus kokonaisuudessaan -

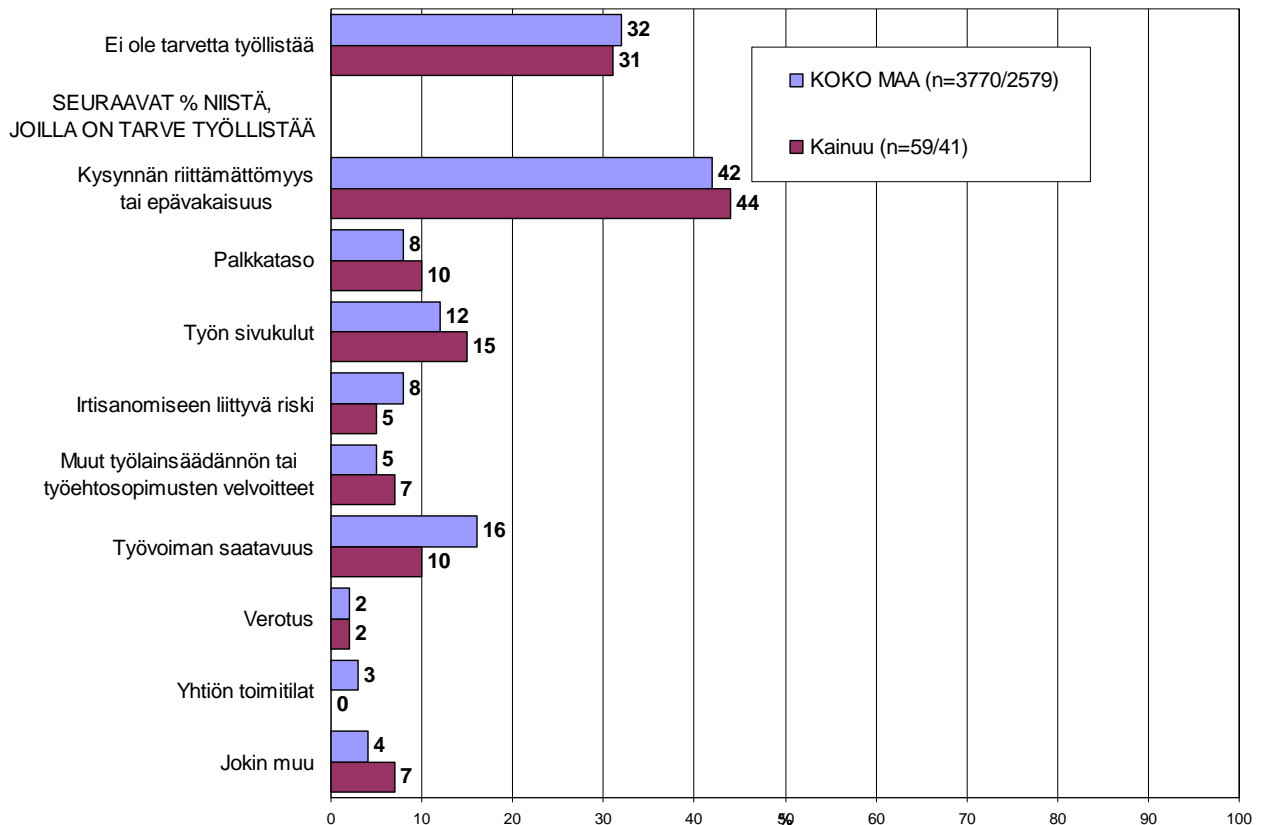

*) Yritys on voimakkaasti kasvuhakuinen tai pyrkii kasvamaan mahdollisuuksien mukaan

6 Pk-yritysten työllistämisen esteet

Kainuun pk-yrityksillä työllistämisen suurimmat esteet ovat kysynnän riittämättömyys sekä työn sivukulut. Kysynnän riittämättömyyttä vajaa puolet ja työn sivukuluja 15 prosenttia niistä pk-yrityksistä, joilla on tarve työllistää, pitää työllistämisen suurimpina esteinä. Koko maan tasolla työllistämisen suurimmiksi esteiksi koettiin kysynnän riittämättömyys sekä työvoiman saatavuus. Koko maan yrityksistä 32 prosentilla ja Kainuun alueen pk-yrityksistä 31 prosentilla ei ole tarvetta työllistää.

6. PK-YRITYSTEN TYÖLLISTÄMISEN SUURIN ESTE n=kaikki vastaajat/yrityksellä tarve työllistää

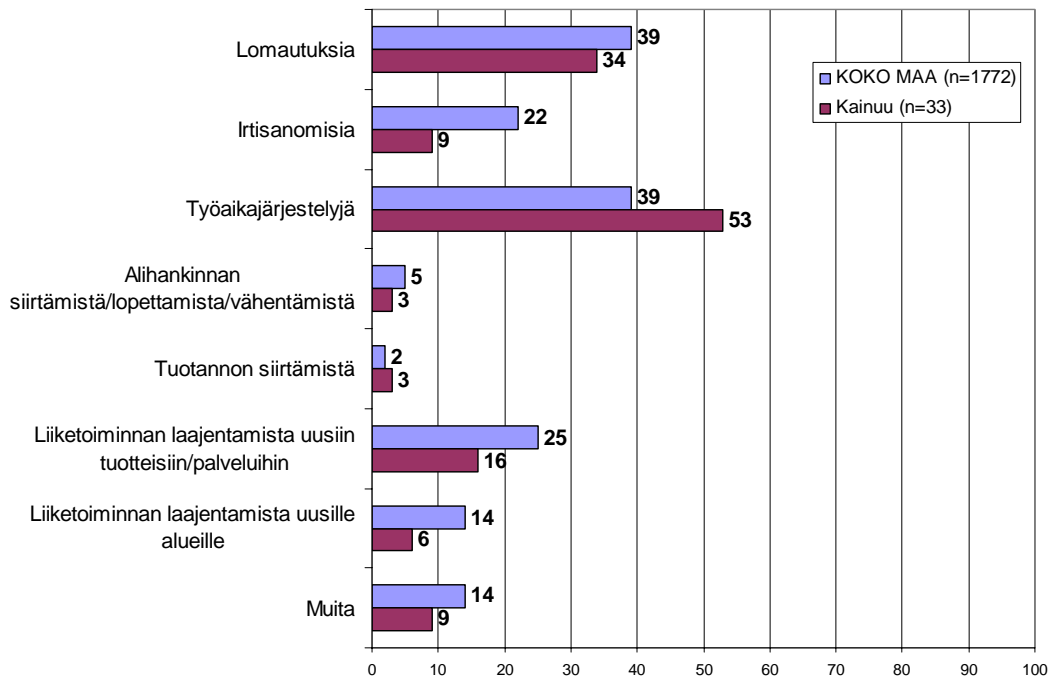
7 Sopeuttamistoimet suhdannetilanteen vuoksi

Koko maan pk-yrityksistä 26 prosenttia ja alueella 31 prosenttia on jo sopeuttanut toimintaansa suhdannetilanteen vuoksi. Lisäksi koko maassa viidesosa ja alueella neljäsosa pk-yrityksistä suunnittelee toimintansa sopeuttamista.

39 prosenttia koko maan ja 53 prosenttia alueen toimintaa sopeuttaneista / sopeuttamista suunnittelevista pk-yrityksistä on tehnyt / aikoo tehdä työaikajärjestelyjä. Toiseksi eniten alueella ja koko maassa on tehty / suunnitellaan lomautuksia.

Irtisanomisia on tehnyt / suunnittelee tekevänsä 22 prosenttia koko maan ja 9 alueen vastanneista pk-yrityksistä.

7. MITÄ SOPEUTTAMISTOIMIA ON TEHTY/SUUNNITTEILLA n=on jo sopeuttanut, suunnittelee sopeuttamista

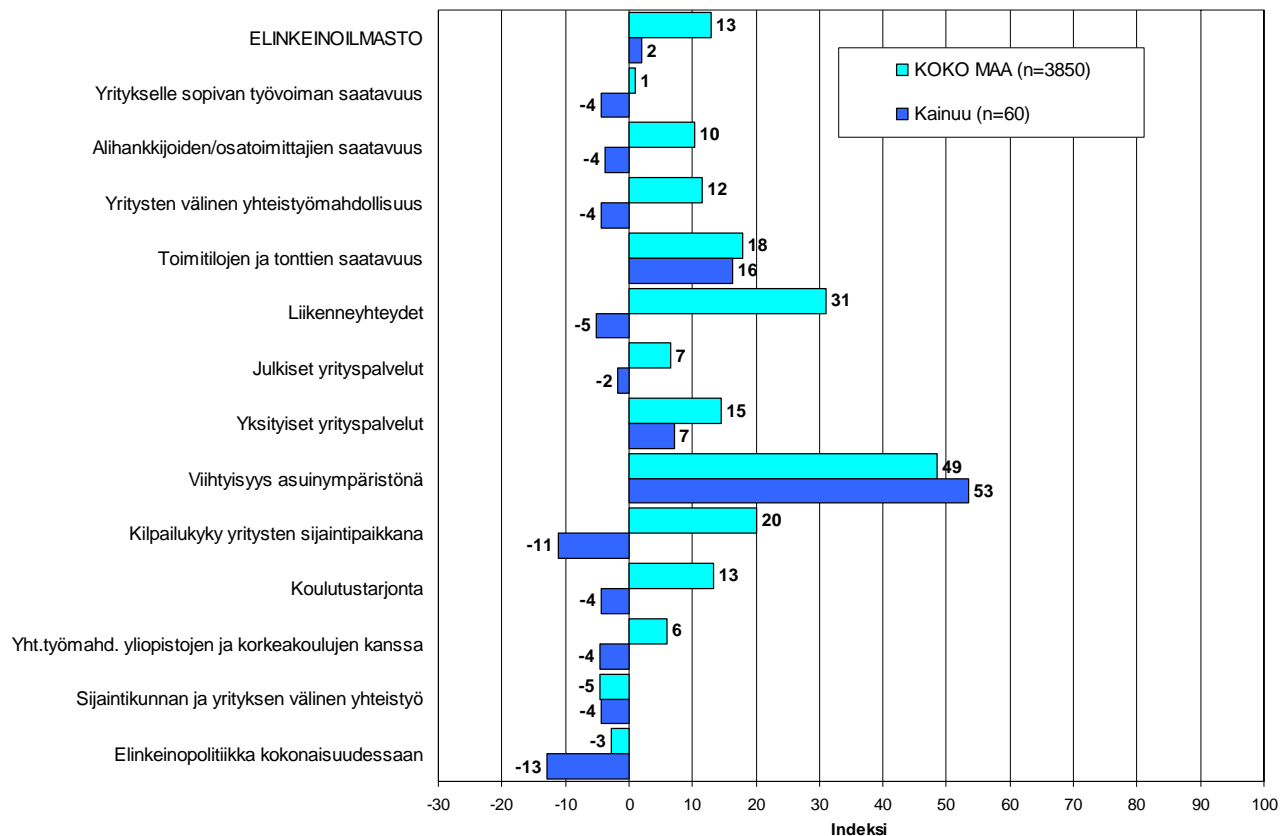

8 Elinkeinoilmasto

Yrityksen sijaintikuntaan elinkeinon harjoittamisen näkökulmasta ollaan Kainuussa edelleen tyytymättömämpiä kuin koko maassa keskimäärin. Tyytyväisimpiä Kainuussa sijaitsevat yritykset ovat alueen viihtyisyyteen asuinympäristönä, toimitilojen ja tonttien saatavuuteen sekä yksityisiin yrityspalveluihin. Tyytymättömiä alueella ollaan nyt elinkeinopolitiikkaan kokonaisuudessaan sekä kilpailukykyyn yritysten sijaintipaikkana. Kainuun pk-yritykset ovat muuta maata tyytymättömämpiä lähes kaikkiin elinkeinoilmaston osatekijöihin. Kokonaisuutena tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on Kainuussa laskusuunnassa. Sen sijaan koko maan keskimääräinen tyytyväisyys elinkeinoilmastoon on hieman parempi kuin syksyllä 2008. Aiemmin kysytyt tekijät 'yhteiskunnalliset turvallisuuspalvelut' ei ole ollut mukana kyselyssä vuodesta 2006 lähtien.

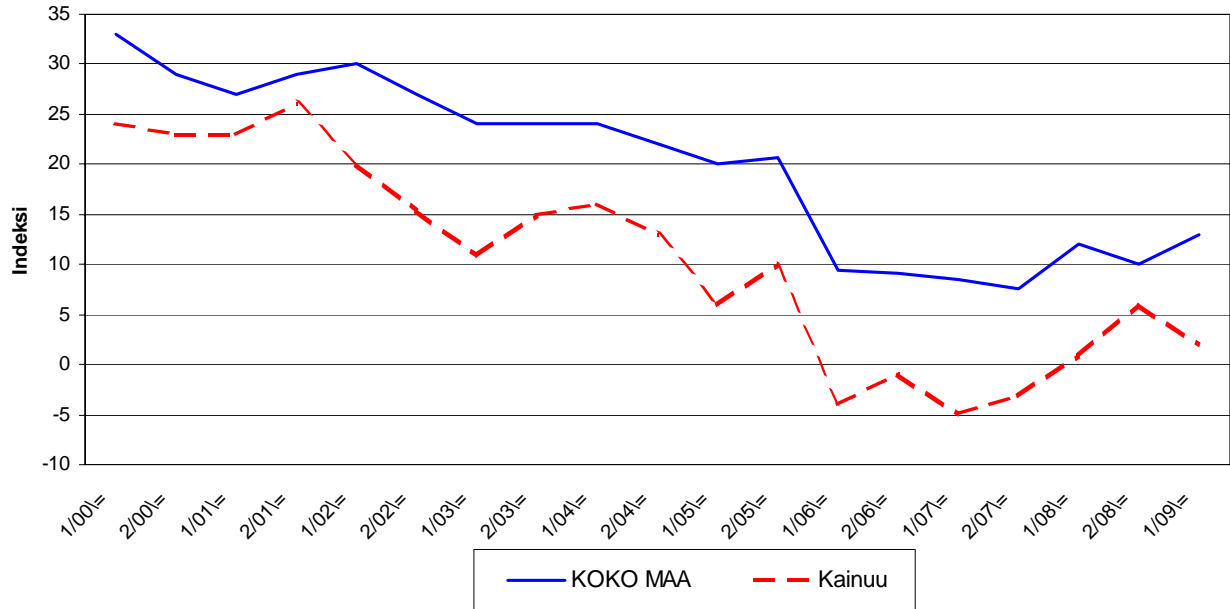
8.1 ELINKEINOILMASTO

n=kaikki vastaajat

8.2 ELINKEINOILMASTO

- Keskiarvo sijaintikunnan elinkeinoilmastoa koskevista väittämistä-

9 Pk-yritysten kasvuhakuisuus

Taulukko 6: Pk-yritysten kasvuhakuisuus.

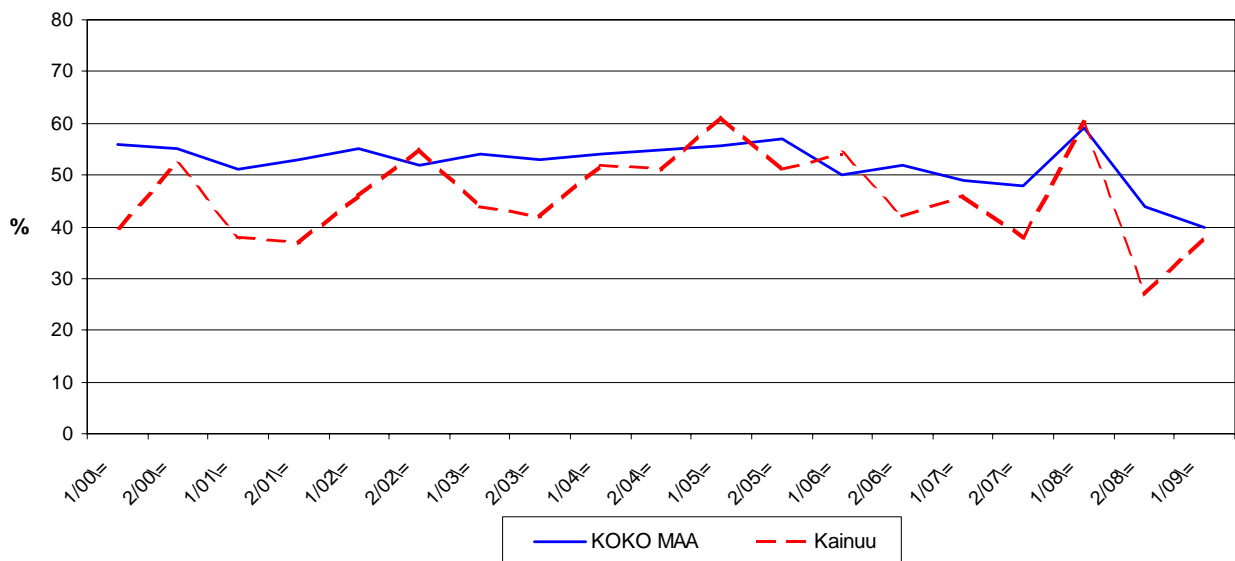
	KOKO MAA %	Kainuu %
Olemme voimakkaasti kasvuhakuinen	7	2
Pyrimme kasvamaan mahdollisuuksien mukaan	34	37
Pyrimme säilyttämään asemamme	39	42
Yrityksellämme ei ole kasvutavoitteita	19	20
Toiminta loppuu seuraavan vuoden aikana	2	-

Kainuussa on edelleen vähemmän voimakkaasti kasvuhakuisia pk-yrityksiä, kuin koko maassa keskimäärin. Koko maan tasolla kolme prosenttia pk-yrityksistä ennakoivat toiminnan loppuvan. Alueella toiminnan loppumista ei ennakoivakaan pk-yrityksistä. Tärkeimpinä kasvukeinoinaan alueen pk-yritykset pitävät edelleen yhteistyön lisäämistä muiden yritysten kanssa, uusien tuotteiden ja palvelujen kehittämistä sekä myynnin ja markkinoinnin lisäämistä.

Voimakkaasti tai mahdollisuuksien mukaan kasvavia pk-yrityksiä on koko maassa yhteensä 40 prosenttia ja Kainuussa hieman vähemmän, yhteensä 38 prosenttia. Voimakkaasti kasvuhakuisten yritysten osuus on laskenut koko maassa sekä alueella. Kokonaisuutena kasvuhakuisten pk-yritysten osuus koko maassa on laskenut syksyn 2008 tilanteeseen verrattuna kun taas alueella kasvuhakuisten yritysten osuus on noussut.

9. PK-YRITYSTEN KASVUHAKUISUUS

-Voimakkaasti ja mahdollisuuksien mukaan kasvavien yritysten osuus kaikista yrityksistä-

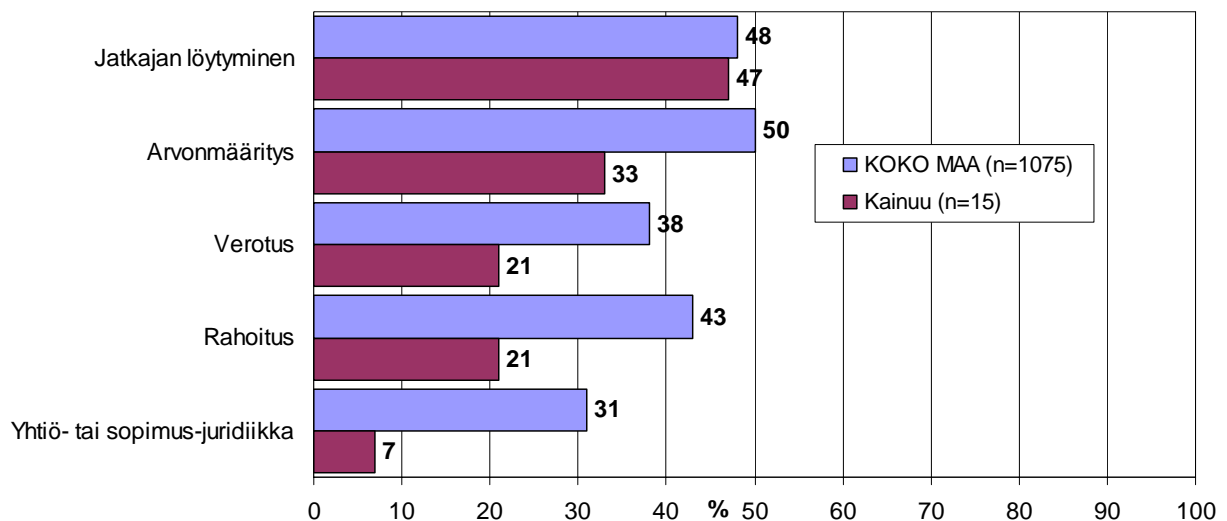
10 Sukupolven- tai omistajanvaihdokset

Taulukko 7: Sukupolven- tai omistajanvaihdokset pk-yrityksissä.

	KOKO MAA %	Kainuu %
SUKUPOLVEN- TAI OMISTAJANVAIHDOS ODOTETTAVISSA LÄHIMMÄN 5 VUODEN AIKANA		
Ei	59	58
Kyllä, 1-2 vuoden sisällä	11	13
Kyllä, 3-5 vuoden sisällä	17	12
Ei osaa sanoa	13	17

Kainuun alueella on sukupolven- tai omistajanvaihdos odotettavissa lähimmän viiden vuoden aikana joka neljännessä pk-yrityksessä. Suurin haaste sukupolven- tai omistajanvaihdosta aikoville yrityksille Kainuun alueella ovat edelleen jatkajan löytäminen ja arvonmääritys.

10. ODOTETTAVISSA OLEVAT ONGELMAT SUKUPOLVEN-TAI OMISTAJANVAIHDOKSEEN LIITTYVISSÄ ASIOISSA -Yritykset, joissa vaihdos odotettavissa lähimmän 5 vuoden aikana- n=sukupolven/omistajanvaihdos viiden vuoden sisällä

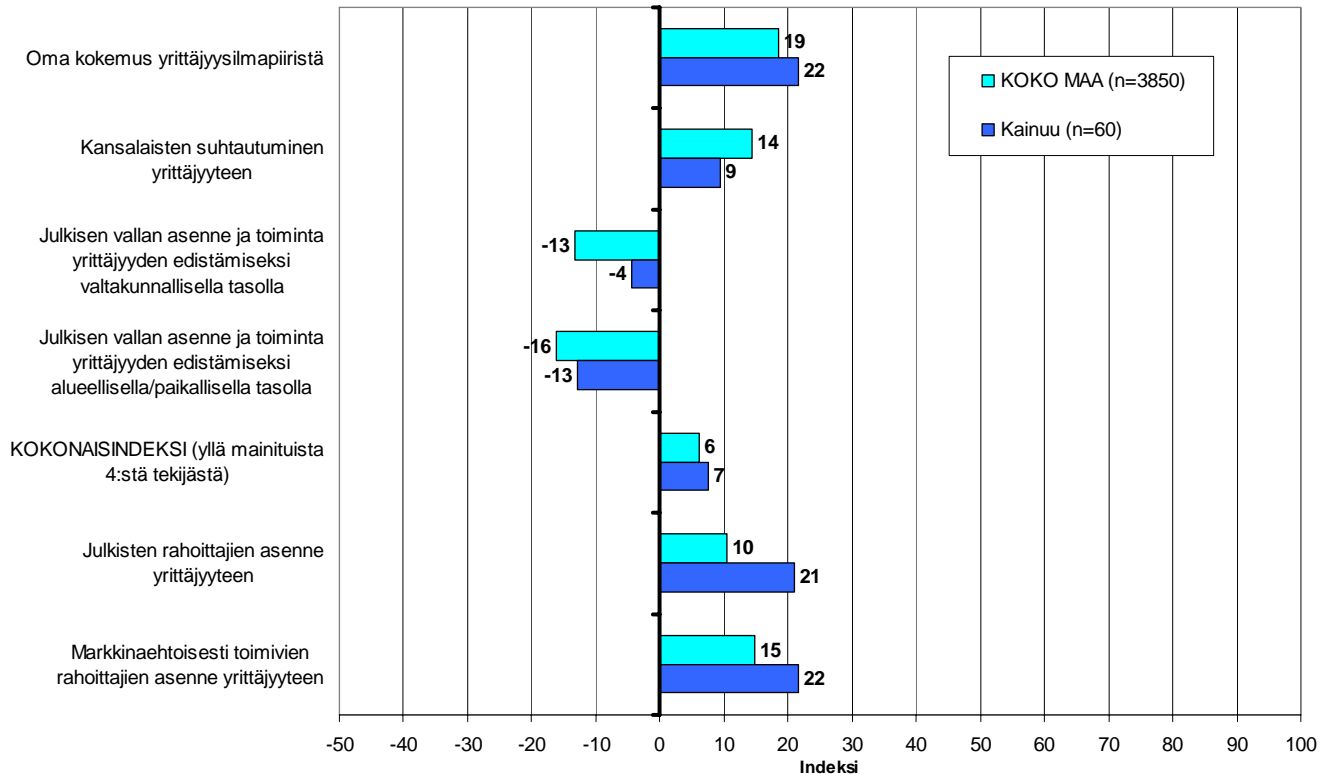

11 Yrittäjyysilmapiiri

Koko maan keskimääräinen kokonaisindeksi yrittäjyysilmapiirille on positiivinen +6, kun taas Kainuussa se on nyt hieman parempi, +7. Indeksien osatekijöistä oma kokemus yrittäjyysilmapiiristä sekä kansalaisten suhtautuminen arvioidaan positiivisiksi tekijöiksi. Arviot yrittäjyysilmapiiristä ovat koko maassa ja alueella positiivisemmat syksyyn 2008 verrattuna. Kansalaisten suhtautuminen yrittäjyyteen saa negatiivisemmat arviot sekä koko maassa että alueella syksyyn 2008 verrattuna. Julkisen vallan asenne ja toimet arvioidaan selkeästi negatiivisiksi sekä Kainuun että koko maan osalta.

Julkisten rahoittajien ja myös markkinaehtoisesti toimivien rahoittajien asenne yrittäjyyteen arvioidaan Kainuun alueella nyt paremmiksi kuin koko maassa keskimäärin. Markkinaehtoisien rahoittajien asenne saa paremman arvioin julkiseen puoleen verrattuna sekä Kainuussa että koko maassa keskimäärin.

11. YRITTÄJYYSILMAPIIRI
n=kaikki vastaajat

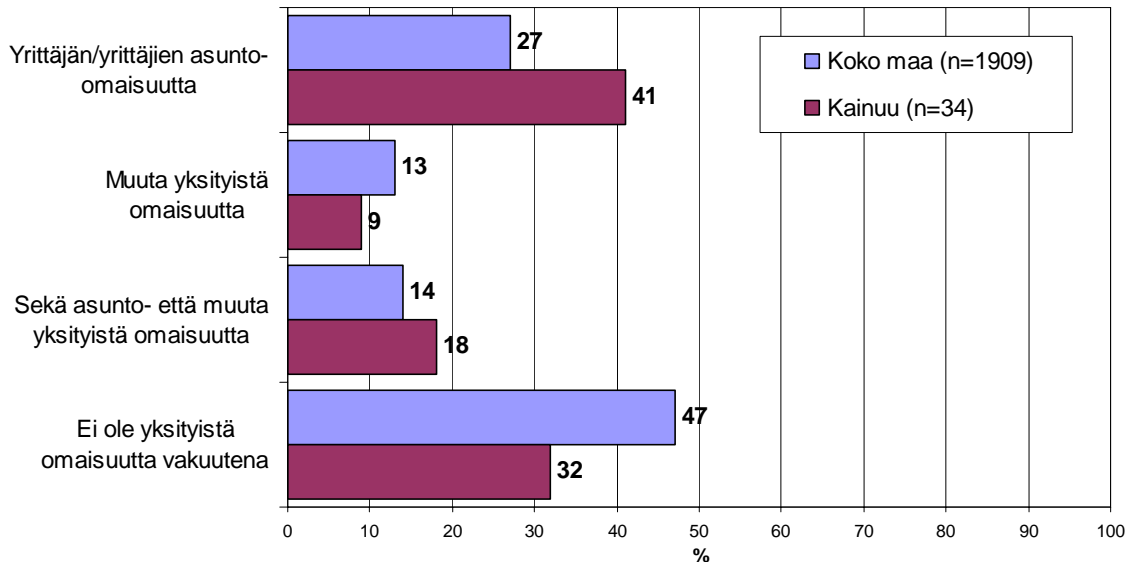

12 Pk-yritysten rahoitus

Koko maan pk-yrityksistä 31 prosenttia oli ottanut ulkopuolista rahoitusta viimeisten 12 kuukauden aikana. Kainuussa rahoitusta oli ottanut 35 prosenttia pk-yrityksistä.

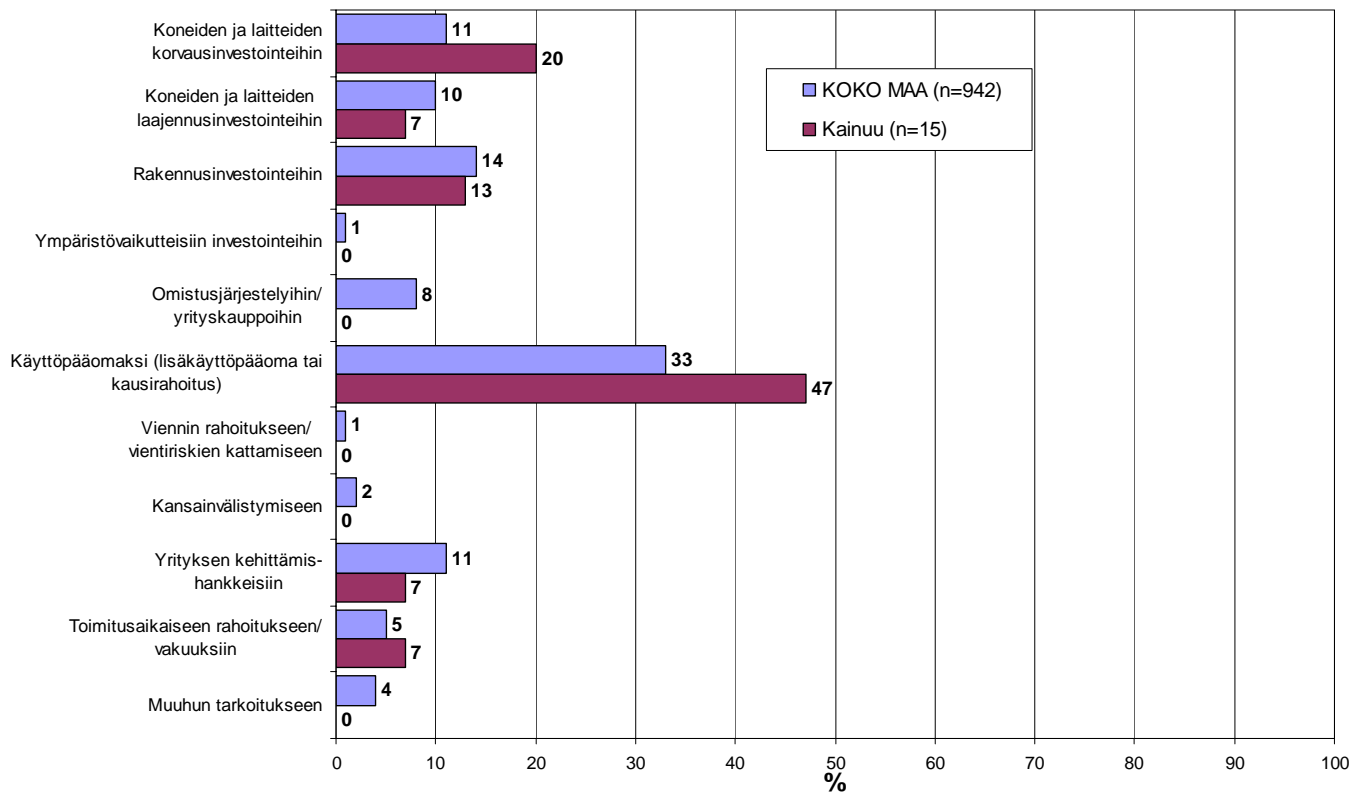
Koko maan pk-yrityksistä 50 prosentilla on lainaa rahoituslaitoksilta, kun alueella vastaava lukema on 57. Koko maan osalta noin puolella (47 %) niistä, joilla on lainaa rahoituslaitoksilta, ei ole yksityistä omaisuutta lainan vakuutena. Kainuussa vastaava lukema on 32 prosenttia. Sekä koko maan että alueen osalta useimmiten lainojen vakuutena on yrittäjän / yrittäjien asunto-omaisuutta, jota on vakuutena hieman yli neljäsosalla koko maan ja neljällä kymmenestä alueen pk-yrityksistä.

12. ONKO YRITYKSEN LAINOJEN VAKUUTENA YKSITYISTÄ OMAISUUTTA TÄLLÄ HETKELLÄ n=yrityksellä lainaa rahoituslaitoksilta

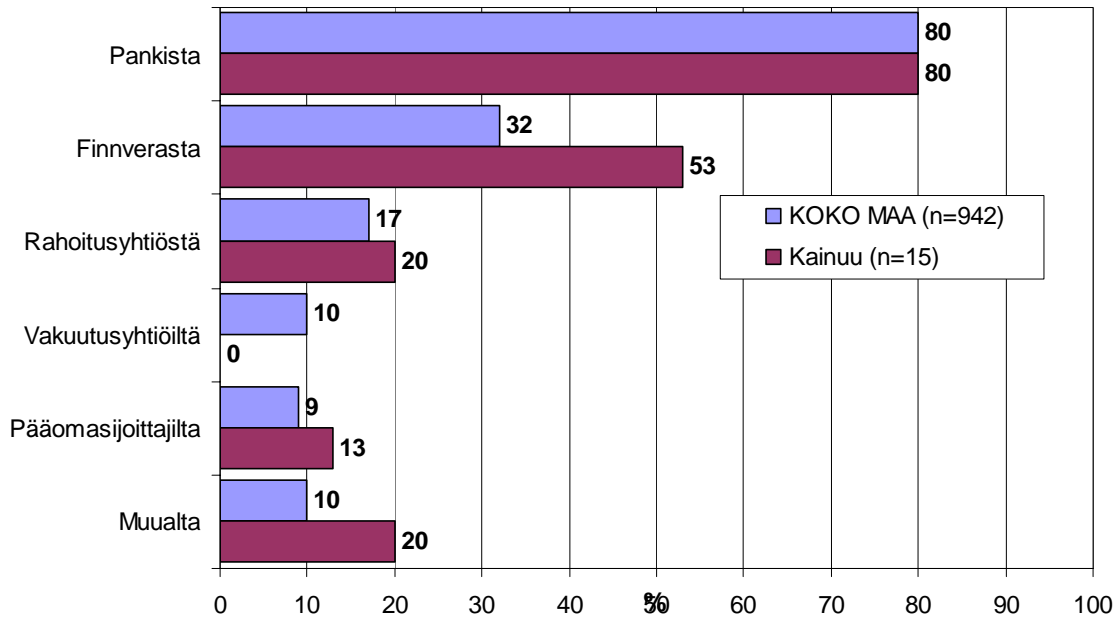
Alueella sekä koko maassa toimivista pk-yrityksistä noin joka neljäs pk-yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta seuraavan vuoden aikana. Tärkeimpinä käyttötarkoituksina rahoitukselle pidetään alueella nyt rahoituksen ottamista käyttöpääomaksi sekä koneiden ja laitteiden korvausinvestointeihin. Kainuussa pk-yritykset aikovat hankkia ulkoista rahoitusta useimmiten pankista (80 %) tai Finnverasta (53 %). Rahoitusyhtiöistä rahoitusta aikoo hakea 20 prosenttia rahoitusta hakevista alueen yrityksistä.

13. TÄRKEIN KÄYTTÖTARKOITUS ULKOPUOLISELLE RAHOITUKSELLE -Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta- n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

14. MISTÄ AIKOO HAKEA RAHOITUSTA

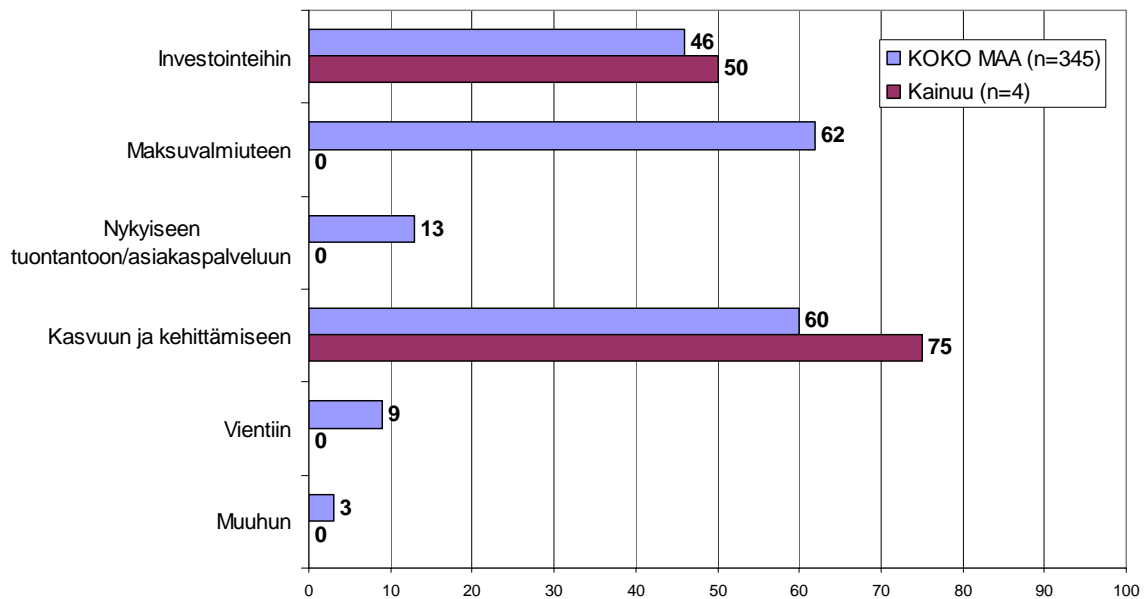
-Yritykset, jotka aikovat ottaa ulkopuolista rahoitusta
n=yritys aikoo ottaa ulkopuolista rahoitusta

Yhteensä 61 prosenttia koko maata ja 40 prosenttia aluetta edustavista pk-yrityksistä (vastaajat jotka kokevat, että vakuusvaatimukset ovat kiristyneet, rahoituksen yleinen saatavuus heikentynyt ja vientisaatavien vakuuttaminen vaikeutunut) kokee että rahoituksen saatavuus tai vakuusvaatimusten kiristyminen on vaikeuttanut yrityksen toimintaa joko hieman tai merkittävästi.

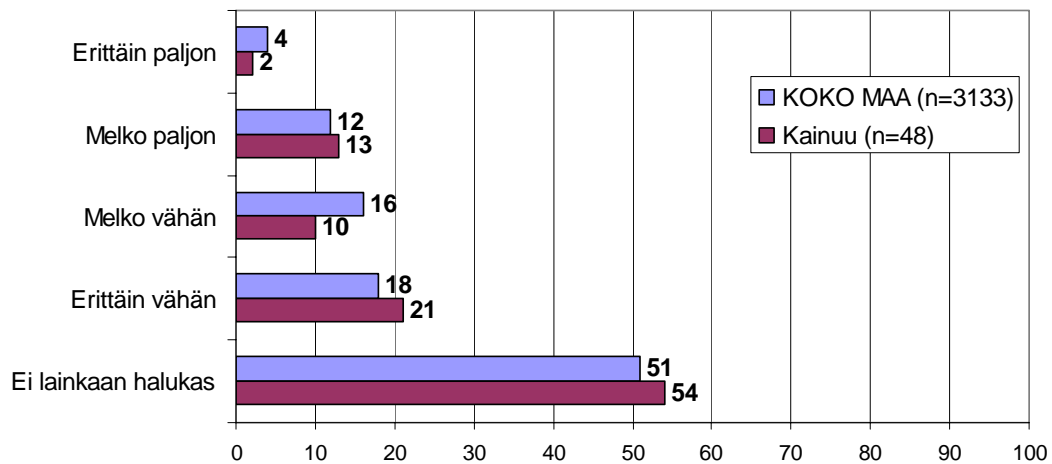
Suurin osa näistä pk-yrityksistä sekä koko maan että alueen osalta kokee, että toiminnan vaikeutuminen kohdistuu yrityksen kasvuun ja kehittämiseen.

15. MIHIN TOIMINNAN VAIKEUTUMINEN KOHDISTUU n=rahoituksen saatavuus tai vakuusvaatimusten kiristyminen vaikeuttaa toimintaa

Suurin osa koko maan (51 %) ja alueen (54 %) pk-yrityksistä ei olisi halukas käyttämään rahoitusohjan vahvistamisessa pääomasijoittajia. Melko tai erittäin paljon pääomasijoittajien käyttö kiinnostaa koko maassa yhteensä 16 prosenttia ja alueella yhteensä 15 prosenttia pk-yrityksistä.

16. HALUKKUUS KÄYTTÄÄ PÄÄOMASIJOITTAJIA RAHOITUSPOHJAN VAHVISTAMISESSA n=kaikki vastaajat

Pääkonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 7220
- **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3240
- Finnvera Oyj • valtakunnallinen vaihde 0204 6011
www.finnvera.fi

Aluekonttorit

- **Helsinki**
Eteläesplanadi 8 • PL 1010, 00101 Helsinki
Faksi 020 460 3401
 - **Joensuu**
Torikatu 9 A, 80100 Joensuu
Faksi 020 460 2163
 - **Jyväskylä**
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
Faksi 020 460 2299
 - **Kajaani**
Kauppakatu 1, 87100 Kajaani
Faksi 020 460 3899
 - **Kuopio**
Haapaniemenkatu 40 • PL 1127, 70111 Kuopio
Faksi 020 460 3330
 - **Lahti**
Laiturikatu 2, 5. kerros, 15140 Lahti
Faksi 020 460 2249
 - **Lappeenranta**
Snellmaninkatu 10, 53100 Lappeenranta
Faksi 020 460 2149
 - **Mikkeli**
Linnankatu 5, 50100 Mikkeli
Faksi 020 460 3690
 - **Oulu**
Asemakatu 37, 90100 Oulu
Faksi 020 460 3944
 - **Pori**
Valtakatu 6, 28100 Pori
Faksi 020 460 2349
 - **Rovaniemi**
Maakuntakatu 10 • PL 8151, 96101 Rovaniemi
Faksi 020 460 2099
 - **Seinäjoki**
Kauppatori 1 – 3, 60100 Seinäjoki
Faksi 020 460 2399
 - **Tampere**
Hämeenkatu 9 • PL 559, 33101 Tampere
Faksi 020 460 3711
 - **Turku**
Eerikinkatu 2, 20100 Turku
Faksi 020 460 3649
 - **Vaasa**
Pitkäkatu 55, 65100 Vaasa
Faksi 020 460 3849
- Pietarin-edustusto
- **Finnveran Pietarin edustusto**
Finnish-Russian Innovation Center
Business Center Apollo, office 500
Dobrolyubova Prospect 8
St. Petersburg 197198
Russia
Puhelin +7 812 335 2234
Faksi +7 812 335 2236

- Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
Puhelin (09) 229 221, faksi (09) 2292 2980
www.yrittajat.fi
- Etelä-Karjalan Yrittäjät
Kauppakatu 40 D, 53100 Lappeenranta
puhelin 0104 701 100, faksi 0104 701 102
www.yrittajat.fi/etelakarjala
- Etelä-Pohjanmaan Yrittäjät
Alvar Aallon katu 3, 60100 Seinäjoki
puhelin (06) 420 5000, faksi (06) 420 5001
www.yrittajat.fi/etelapohjanmaa
- Etelä-Savon Yrittäjät
Patteristonkatu 2 C, 50100 Mikkeli
puhelin (015) 151 684, faksi (015) 760 0950
www.yrittajat.fi/etelasavo
- Helsingin Yrittäjät
Kellosilta 2 D, 2. kerros, 00520 Helsinki
puhelin (09) 612 6230, faksi (09) 622 3385
www.yrittajat.fi/helsinki
- Hämeen Yrittäjät
Sibeliuksenkatu 11 A, 13100 Hämeenlinna
puhelin (03) 682 1153, faksi (03) 682 1561
www.yrittajat.fi/hame
- Kainuun Yrittäjät
Kauppakatu 26 A, 87100 Kajaani
puhelin 010 387 7870, faksi (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu
- Keski-Pohjanmaan Yrittäjät
Ristirannankatu 1, 67100 Kokkola
puhelin (06) 831 5292, faksi (06) 822 3760
www.yrittajat.fi/keskipohjanmaa
- Keski-Suomen Yrittäjät
Sepänkatu 4, 40100 Jyväskylä
puhelin 010 425 9200, faksi 010 425 9210
www.yrittajat.fi/keskisuomi
- Kymen Yrittäjät
Käsityöläiskatu 4, 45100 Kouvola
puhelin (05) 544 3030, faksi (05) 535 4315
www.yrittajat.fi/kymi
- Lapin Yrittäjät
Maakuntakatu 16, 96200 Rovaniemi
puhelin (016) 420 0600, faksi (016) 420 0630
www.yrittajat.fi/lappi
- Länsipohjan Yrittäjät
Valtakatu 5, 94100 Kemi
puhelin (016) 221 701, faksi (016) 221 713
www.yrittajat.fi/lansipohja
- Pirkanmaan Yrittäjät
Kehräsaari B-rappu, PL 7, 33210 Tampere
puhelin (03) 251 6500, faksi (03) 251 6516
www.yrittajat.fi/pirkanmaa
- Pohjois-Karjalan Yrittäjät
Kauppakatu 17 A, 80100 Joensuu
puhelin 010 470 7600
www.yrittajat.fi/pohjoiskarjala
- Pohjois-Pohjanmaan Yrittäjät
Uusikatu 64 A 2. krs., 90100 Oulu
puhelin (08) 311 4677, faksi (08) 371 227
www.yrittajat.fi/pohjoispohjanmaa
- Päijät-Hämeen Yrittäjät
Rautatienkatu 20 B 4, 15110 Lahti
puhelin (03) 782 9866, faksi (03) 782 1718
www.yrittajat.fi/paijathame
- Pääkaupunkiseudun Yrittäjät
Tekniikantie 12, 02150 Espoo
puhelin 010 422 1400, faksi (09) 2517 2200
www.yrittajat.fi/paakaupunkiseutu
- Rannikko-Pohjanmaan Yrittäjät
Hietasaarenkatu 6, PL 289, 65101 Vaasa
puhelin (06) 356 0800, faksi (06) 356 0815
www.yrittajat.fi/rannikkopohjanmaa
- Satakunnan Yrittäjät
Isolinnankatu 24, PL 45, 28101 Pori
puhelin (02) 634 9900, faksi (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/satakunta
- Savon Yrittäjät
Haapaniemenkatu 40, 70110 Kuopio
puhelin (02) 634 9900, faksi (02) 634 9901
www.yrittajat.fi/savo
- Uudenmaan Yrittäjät
Rantakatu 1, 2. kerros, 04400 Järvenpää
puhelin (09) 274 5420, faksi (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/uusimaa
- Varsinais-Suomen Yrittäjät
Brahenskatu 20, 20100 Turku
puhelin (09) 274 5420, faksi (09) 622 3381
www.yrittajat.fi/varsinaissuomi

Suomen Yrittäjät
Kainuun Yrittäjät

Suomen Yrittäjät
Mannerheimintie 76 A
PL 999, 00101 Helsinki
puhelin (09) 229 221
faksi (09) 2292 2980
toimisto@yrittajat.fi
www.yrittajat.fi

Kainuun Yrittäjät
Kauppakatu 26 A
87100 Kajaani
puhelin 010 387 7870
faksi (08) 613 0934
www.yrittajat.fi/kainuu

FINNVERA

Finnvera Oyj
Valtakunnallinen vaihde: 2024 6011
www.finnvera.fi
Helsinki
Eteläesplanadi 8
PL 1010, 00101 Helsinki
faksi 020 460 7220

Kuopio
Haapaniemenkatu 40
PL 1127, 70111 Kuopio
faksi 020 460 3240